

PROVIZORISKA NEREDIGĒTA VERSIJA

Cilvēktiesību komiteja

Noslēguma piezīmes par Latvijas trešo ziņojumu *

1. Komiteja ir izskatījusi Latvijas iesniegto trešo periodisko ziņojumu savā 3042. un 3043. sēdē (CCPR/C/SR.3042 un CCPR/C/SR.3043) 2014. gada 12. un 13. martā. 2060. sēdē (CCPR/C/SR.3060) 2014. gada 25. martā ir pieņemtas šādas noslēguma piezīmes.

A. Ievads

2. Komiteja apsveic Latvijas trešā periodiskā ziņojuma iesniegšanu un tajā sniegto informāciju. Komiteja izsaka atzinību par iespēju atsākt konstruktīvo dialogu ar dalībvalsts augstā līmeņa delegāciju par pasākumiem, ko dalībvalsts ir veikusi pārskata perioda laikā līguma noteikumu izpildei. Komiteja pateicas dalībvalstij par iesniegtajām rakstiskajām atbildēm (CCPR/C/LVA/Q/3/Add.1) uz jautājumu sarakstu, kuras delegācija papildināja ar mutiskām atbildēm, un par rakstveidā sniegto papildu informāciju.

B. Pozitīvie aspekti

3. Komiteja apsveic šādu likumdošanas un institucionālo pasākumu pieņemšanu dalībvalstī:

(a) 2009. gada grozījumi likumā „Par krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību”, ar ko ieviesta atsevišķa spīdzināšanas definīcija;

(b) 2007. 8. novembra grozījumi Ārstniecības likumā, cita starpā precizējot kritērijus uzņemšanai psihiatriskā slimnīcā, un 2009. gada institucionālās reformas pacientu aprūpes uzlabošanai stacionāros;

(c) 2013. gada 21. novembrī spēkā stājušies grozījumi Patvēruma likumā, noregulējot Valsts robezsardzes un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pilnvaras patvēruma pieteikumu izskatīšanā;

(d) 2014. gada 14. janvārī pieņemtā Nacionālā stratēģija cilvēku tirdzniecības novēršanai 2014. – 2020. gadam.

4. Komiteja apsveic šādu starptautisko instrumentu ratifikāciju vai pieņemšanu dalībvalstī:

* Komiteja pieņēmusi 110. sesijā (2014. gada 10. – 28. martā).

- (a) Pievienošanās Bērnu tiesību konvencijas izvēles protokolam par bērnu iesaistīšanu bruņotā konfliktā 2005. gada 19. decembrī un par bērnu tirdzniecību, bērnu prostitūciju un bērnu pornogrāfiju 2006. gada 22. februārī;
- (b) Pievienošanās Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām 2010. gada 1. martā;
- (c) Pievienošanās Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām Izvēles protokolam 2010. gada 31. augustā;
- (d) Pievienošanās Starptautiskā pakta par pilsoņu un politiskajām tiesībām Izvēles protokolam ar mērķi atcelt nāves sodus 2013. gada 19. aprīlī.

C. Svarīgi jautājumi un ieteikumi

Tiesībsarga birojs

5. Komiteja pauž bažas par to, ka budžeta apcirpšanai ir bijusi negatīva ietekme uz Tiesībsarga biroja spēju efektīvi īstenot savas pilnvaras (2. pants).

Dalībvalstij jānodrošina Tiesībsarga birojam pietiekami finansiālie resursi un cilvēkresursi biroja pilnvaru īstenošanai atbilstoši Parīzes principiem (Ģenerālās asamblejas lēmums 48/134, pielikums) un jāpabeidz pieteikuma procedūra Tiesībsarga biroja akreditācijai Nacionālo cilvēktiesību atbalsta un aizstāvības institūciju Starptautiskajā koordinācijas komitejā.

Dzimumu līdztiesība

6. Apsveicot tādus dalībvalsts veiktos pasākumus dzimumu nelīdztiesības samazināšanai kā Dzimumu līdztiesības darbības plāna pieņemšana 2012. – 2014. gadam, Komiteja bažijas par vīriešu un sieviešu darba algas atšķirību par 13-17 procentiem privātajā sektorā, kā arī par augsto sieviešu bezdarba līmeni (2., 3. un 26. pants).

Dalībvalstij:

- (a) **Jāpieņem konkrēti pasākumi, lai panāktu to, ka sievietes saņem vienlīdzīgu samaksu par vienlīdzīgu vērtību, un jāpievēršas vienlīdzīga atalgojuma likumdošanas ierobežotās efektivitātes cēloņiem;**
- (b) **Jāpanāk sieviešu un vīriešu vienlīdzīga piekļuve brīvi izvēlētiem arodiem.**

Nepilsoņu un lingvistisko minoritāšu nediskriminēšana

7. Komiteja turpina raizēties par „nepilsoņu” statusu un lingvistisko minoritāšu situāciju. Sevišķas bažas izraisa Valsts valodas politikas ietekme uz lingvistisko minoritāšu iespēju bez diskriminācijas izmantot Konvencijā paredzētās tiesības, tai skaitā tiesības izvēlēties mainīt savu vārdu un tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību. Turklāt Komiteju satrauc valodu pārvaldīšanas prasību diskriminējošā ietekme uz mazākumtautību grupu nodarbinātību un darbu (2., 26. un 27. pants).

Dalībvalstij jāpastiprina centieni nodrošināt, lai nepilsoņi un lingvistisko minoritāšu pārstāvji pilnībā var izmantot Konvencijā paredzētās tiesības, un jāturpina veicināt viņu integrāciju sabiedrībā. Dalībvalstij jāpārskata Likums par valsts valodu un tā piemērošana, lai panāktu to, ka jebkādi latviski nerunājošo iedzīvotāju tiesību ierobežojumi ir pamatoti, proporcionāli un nediskriminējoši, un jāveic pasākumi, lai nodrošinātu latviski nerunājošiem pilsoņiem piekļuvi valsts institūcijām un atvieglotu viņu komunikāciju ar valsts iestādēm. Dalībvalstij jāapsver arī iespēja paplašināt

bezmaksas latviešu valodas kursu pieejamību nepilsoņiem un bezvalstniekiem, kuri vēlas pieteikties Latvijas pilsonībai.

Cilvēku tirdzniecība

8. Komiteja raizējas par cilvēku tirdzniecības turpināšanos dalībvalstī, kas ir arī cilvēku tirdzniecības avots seksuālai un darbaspēka ekspluatācijai, it sevišķi attiecībā uz jaunām sievietēm 18-25 gadu vecumā. Turklāt Komiteju satrauc nepietiekamie identifikācijas un norīkošanas mehānismi, kā liecina apzināto un iespējamo cilvēku tirdzniecības upuru zemais skaits un lēnais progress pret cilvēku tirdzniecību vērstajos pasākumos (3. un 8. pants).

Dalībvalstij:

(a) **Jāuzlabo pienācīgi identifikācijas un norīkošanas mehānismi un jāpaplašina tiesībsargājošo iestāžu amatpersonu un citu profesionāļu apmācība, lai uzlabotu viņu iespējas palīdzēt cilvēku tirdzniecības upuriem;**

(b) **Nekavējoties, efektīvi un objektīvi jāizmeklē, jāiztiesā un jāsoda visi cilvēku tirdzniecības un citi ar to saistīti nodarījumi;**

(c) **Jāpastiprina atbalsta, rehabilitācijas, aizsardzības un tiesiskās palīdzības mehānismi, tai skaitā valsts finansēti sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un palīdzība ziņošanā policijai par cilvēku tirdzniecības gadījumiem, un jāpanāk to pieejamība pēc nepieciešamības visiem cilvēku tirdzniecības upuriem;**

(d) **Jāizvērs informatīvas kampaņas par cilvēku tirdzniecības noziedzīgo raksturu.**

Vardarbība pret sievietēm, tai skaitā vardarbība ģimenē

9. Komiteja raizējas par vardarbības gadījumu pret sievietēm, ieskaitot vardarbību ģimenē un izvarošanu, nepietiekamo ziņošanu un izmeklēšanu no policijas puses, un par aizsardzības pasākumu trūkumu, it sevišķi ierobežojošu līdzekļu trūkumu pret sadzīves varmākām, un sistemātiskas palīdzības trūkumu šādu darbību upuriem. Komiteja izsaka nožēlu arī par konkrētas likumdošanas trūkumu, kas regulētu vardarbību ģimenē un izvarošanu starp laulātajiem (3. un 7. pants).

Dalībvalstij:

(a) **Jāapsver iespēja iekļaut Krimināllikumā vardarbību ģimenē un izvarošanu starp laulātajiem kā konkrētus noziegumus;**

(b) **Jāmudina cietušie ziņot par vardarbības gadījumiem pret sievietēm, ieskaitot vardarbību ģimenē un izvarošanu starp laulātajiem;**

(c) **Jānodrošina, lai vardarbības gadījumi pret sievietēm, ieskaitot vardarbību ģimenē un izvarošanu starp laulātajiem, tiek rūpīgi izmeklēti un pārkāpumu izdarītāji tiek apsūdzēti un notiesāšanas gadījumā sodīti ar atbilstošām sankcijām, un lai cietušie saņem atbilstošu kompensāciju;**

(d) **Jāuzlabo pētniecības un datu iegūšanas metodes, lai noteiktu problēmas apjomu, tās iemeslus un tās atstātās sekas uz sievietēm;**

(e) **Jānodrošina atbilstoša palīdzība, tai skaitā psiholoģiski sociālas konsultācijas, un atbilstoši aprīkotu patvērumu pieejamība pietiekamā skaitā.**

Tiesības uz dzīvību

10. Komiteja raizējas par trūkumiem ziņošanā par izmeklēšanas, iztiesāšanas un atbilstošu sodu piemērošanas rezultātiem nāves gadījumos ieslodzījuma vietās (ieskaitot pašnāvības gadījumus un saindēšanos ar narkotikām). Tāpat Komiteju uztrauc neatkarīga mehānisma trūkums nāves gadījumu izmeklēšanai psihiatriskajās iestādēs (6. pants).

Dalībvalstij jānodrošina, lai visi nāves gadījumi ieslodzījuma vietās tiek pienācīgi izmeklēti un ziņoti. Dalībvalstij arī jānodrošina pēc nāves gadījumiem psihiatriskās iestādē izveidoto komisiju, kas sastāv tikai no attiecīgās slimnīcas medicīniskā personāla un administrācijas pārstāvjiem, darba periodiska pārbaude un vērtēšana.

Spīdzināšana

11. Komiteju dara bažīgu tas, ka vairākos Krimināllikuma pantos noteiktie sodi par spīdzināšanu nav atbilstošas sankcijas par šādiem noziedzīgiem aktiem un ka uz spīdzināšanas aktiem attiecas noilgums, kura ilgums nav samērīgs ar nozieguma smagumu. Komiteja raizējas arī par paziņotajiem nepietiekamas Pakta 7. panta ievērošanas gadījumiem izdošanas kontekstā (7. pants).

Dalībvalstij:

(a) **Jāiekļauj spīdzināšana kā konkrēts noziegums Krimināllikumā un jānosaka tādas sankcijas par spīdzināšanas aktiem, kas ir samērīgas ar šādu nodarījumu smagumu;**

(b) **Jāmaina spīdzināšanas aktiem noteiktais noilgums, lai tas būtu samērīgs ar noilgumu, kāds tiek piemērots citiem dalībvalsts likumdošanā paredzētiem nopietna rakstura noziegumiem, lai visus spīdzināšanas aktus, ieskaitot līdzdalību un piedalīšanos to izdarīšanā, varētu efektīvi izmeklēt un pēc nepieciešamības iztiesāt un sodīt;**

(c) **Nosakot izdošanas pieļaujamību, jānodrošina Pakta 7. panta ievērošana.**

Tiesībsargājošo amatpersonu veiktā spīdzināšanas un sliktas izturēšanās izmeklēšana

12. Komiteja ar gandarījumu atzīmē dalībvalsts iecerēto Valsts policijas Iekšējās drošības pārvaldes, kā arī ieslodzījuma vietu reformu, tomēr tā turpina bažīties, ka Valsts policijas Iekšējās drošības pārvalde, kā arī Ieslodzījuma vietu pārvalde, kas ir pilnvarotas izmeklēt policijas un ieslodzījuma vietu amatpersonu pretlikumīgu uzvedību, nav pilnībā neatkarīgas, jo sūdzības izmeklē policijas spēku izmeklētāju un ieslodzījuma vietu amatpersonu priekšniecība. Komiteja raizējas arī par pastāvīgiem ziņojumiem par vardarbības gadījumu turpināšanos pret ieslodzītajiem un sliktu izturēšanos no tiesībsargājošā personāla puses un par zemu efektīvas izmeklēšanas gadījumu un disciplināro sankciju rādītāju par šādām darbībām (2., 7. un 10. pants).

Dalībvalstij:

(a) **Jāveic atbilstoši pasākumi, lai izveidotu neatkarīgu mehānismu policijas virsniekiem un ieslodzījuma vietu personālam inkriminētu amatpārkāpumu izmeklēšanai;**

(b) **Jānodrošina, lai tiesībsargājošais personāls turpina saņemt apmācību spīdzināšanas un sliktas izturēšanās gadījumu izmeklēšanā, pamatojoties uz 1999. gada Stambulas protokolu (Norādījumi par spīdzināšanas un citas noziedzīgas, necilvēcīgas, pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas efektīvu izmeklēšanu un dokumentēšanu);**

(c) Jānodrošina, lai visi apgalvojumi par spīdzināšanu un sliktu izturēšanos tiek efektīvi izmeklēti, pret pārkāpējiem tiek izvirzītas apsūdzības un notiesāšanas gadījumā tiek piemērotas atbilstošas sankcijas, un lai cietušie saņem atbilstošu kompensāciju;

(d) Jāaizsargā sūdzību iesniegšanas un izskatīšanas mehānismi ziņošanai par sliktu izturēšanos un ļaunprātīgu stāvokļa izmantošanu ieslodzījuma vietās.

Turēšana apcietinājumā

13. Komiteja raizējas par ilgstoša apcietinājuma gadījumiem krimināllietu izskatīšanas pirmstiesas stadijā, lielo arestantu skaitu, kas sasniedz ap 29 procentiem no kopējā ieslodzīto skaita, un par praksi ilgstoši turēt policijas apcietinājumā administratīvu pārkāpumu gadījumā. Komiteja izsaka nožēlu arī par ziņu trūkumu par pirmstiesas apcietinājuma ilgumu un tā piemērošanas biežumu (8. un 14. pants).

Dalībvalstij jāveic neatliekami pasākumi, lai samazinātu pirmstiesas apcietinājuma ilgumu un biežumu, un jāapsver apcietinājumam alternatīvi līdzekļi, jāapkopo ticami dati par pirmstiesas apcietinājuma ilgumu un biežumu, un jāizslēdz no tiesībsargājošās sistēmas prakse turēt apcietinājumā par administratīviem pārkāpumiem.

Patvēruma meklētāji

14. Komiteja ir nobažījies par to, ka trūkst konkrētu tiesisko pamatu patvēruma meklētāju izvietošanai aizturēšanas vietā pēc viņu ierašanās, un par ziņojumiem par patvēruma meklētāju, tai skaitā bērnu, ilgstošu turēšanu slikti aprīkotās iestādēs, kā arī par patvēruma procedūras piekļuves šķēršļiem atsevišķos robežpunktos. Komiteja raizējas arī par paātrināto procedūru bēgļa vai patvēruma statusa noteikšanai. Tā izsaka nožēlu par ziņojumos norādītiem bēgļu un patvēruma meklētāju izraidīšanas gadījumiem uz Patvēruma likuma 3. panta pamata pirms deportācijas lēmuma pārsūdzības izskatīšanas, ja tiek uzskatīts, ka viņi rada draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai un drošībai, neraugoties uz to, ka deportētie pēc atgriešanās savās valstīs var tikt pakļauti Pakta 7. pantā noteikto tiesību pārkāpumiem (7., 9., 10. un 13. pants).

Dalībvalstij:

(a) Jānodrošina *neizraidīšanas* principa stingra ievērošana;

(b) Jāmaina Patvēruma likums, lai noteiktu aizsardzību pret patvēruma meklētāju patvaļīgu aizturēšanu, un jānodrošina, lai visas personas, kurām nepieciešama starptautiska aizsardzība, baudītu atbilstošu un taisnīgu izturēšanos visos posmos un varētu izmantot procesuālos aizsardzības līdzekļus, it sevišķi paātrinātās procedūras laikā;

(c) Jānodrošina, lai lēmumi par izraidīšanu, nosūtīšanu atpakaļ vai izdošanu tiktu izpildīti ātri un atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai, ieskaitot lēmumu par patvēruma piešķiršanu vai atteikšanu izpildes apturēšanu pārsūdzības laikā;

(d) Jānodrošina, lai patvēruma meklētāju aizturēšana tiktu izmantota tikai kā galējais līdzeklis uz iespējami īsu laiku, un lai šāda aizturēšana ir nepieciešama un proporcionāla individuālo apstākļu gaismā, un jāizvairās no nepilngadīgo aizturēšanas;

(e) Jānodrošina sadzīves apstākļu un izturēšanās apstākļu visos imigrācijas aizturēšanas centros atbilstība starptautiskajiem standartiem;

(f) Jāgarantē standartizētas patvēruma procedūras pieejamība un jāizstrādā norīkošanas kārtība starp Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi un Valsts robežsardzi visos robežpunktos atbilstoši starptautiskajām normām un standartiem.

Apstākļi policijas, aizturēšanas un ieslodzījuma vietās

15. Atzīstot uzlabojumus zināmās jomās, Komiteja raizējas par ievērojamo sūdzību skaitu par sliktiem materiālajiem apstākļiem daudzās policijas, aizturēšanas un ieslodzījuma vietās un par to, ka turpinās vairāki trūkumi, it sevišķi attiecībā uz higiēnas zonu nepietiekamo nodalīšanu vairākiem iemītniekiem paredzētās kamerās, ieslodzīto savstarpējo vardarbību un tādu speciālo līdzekļu kā roku dzelzi pārmērīgu izmantošanu uz mūžu ieslodzītām personām, neveicot individuālo apstākļu izvērtēšanu (10. pants).

Dalībvalstij:

- (a) Jāgarantē kameras iemītnieku aizsardzība saskaņā ar Pakta 10. pantu;
- (b) Jāveic papildu pasākumi, lai uzlabotu materiālos apstākļus, tai skaitā platību, policijas, aizturēšanas un ieslodzījuma vietās;
- (c) Jānodrošina atbilstošs uzraudzības personāls, lai novērstu vardarbību starp ieslodzītajiem.

Psihoneiroloģiskās slimnīcas un valsts sociālās aprūpes centri

16. Komiteja pauž bažas par valsts regulējuma trūkumu piespiedu ārstēšanas, piespiedu ierobežošanas līdzekļu piemērošanu un privātuma tiesību ierobežošanu psihoneiroloģiskajās slimnīcās. Tāpat Komiteja raizējas par nepilnībām valsts sociālās aprūpes centros pieaugušajiem ar psihosociālu un garīgu invaliditāti, piemēram, izmitināšanas alternatīvu trūkums un neatbilstoša aktivitāte, un it sevišķi piespiedu medikamentoza ārstēšana lielās devās un izolācijas telpu izmantošana (2., 7., 9., 10., 17. un 26. pants).

Dalībvalstij:

- (a) Jāpārskata sava politika un jāizstrādā pienācīgs normatīvais tīkls garīgās veselības un sociālās aprūpes iestādēm, lai nodrošinātu, ka jebkādu lēmumu par ierobežojošu un piespiedu līdzekļu un spaidu izmantošanu šādās iestādēs var pieņemt tikai pēc rūpīga un profesionāla medicīniskā vērtējuma, kas nosaka piemērojamo piespiedu līdzekļu un spaidu apjomu, un lai panāktu to, ka visi ierobežojumi ir likumīgi, nepieciešami un proporcionāli individuālajiem apstākļiem, un garantētu efektīvu tiesisko aizsardzību;
- (b) Jāpanāk, lai psihiatrisku medikamentu, elektrošoka terapijas (EŠT) un citu ierobežojošu un piespiedu līdzekļu izmantošanas prakse garīgās veselības pakalpojumos bez pacienta piekrišanas kopumā būtu aizliegta. Piespiedu psihiatrisko ārstēšanu var piemērot tikai izņēmuma gadījumos kā galējo līdzekli, ja tas ir absolūti nepieciešams par labu attiecīgajai personai, ja šī persona nespēj izteikt piekrišanu, uz visīsāko iespējamo termiņu, bez ilgtermiņa sekām un neatkarīgas pārbaudes apstākļos;
- (c) Jāveicina psihiatriskās aprūpes orientēšana uz pieaugušo un nepilngadīgo pacientu cieņas saglabāšanu;
- (d) Jāpiedāvā atbilstoši sabiedriski vai alternatīvi sociālās aprūpes pakalpojumi personām ar psihosociāliem un garīgās veselības traucējumiem, lai nodrošinātu alternatīvas, kas ir mazāk ierobežojošas par piespiedu ieslodzījumu;

(e) **Jāizstrādā atbilstošu nodarbību programma un jānodrošina pietiekama dzīves telpa personām sociālās aprūpes centros;**

(f) **Jānodrošina iedarbīga un neatkarīga garīgās un sociālās aprūpes iestāžu pārraudzības un ziņošanas sistēma ar mērķi efektīvi izmeklēt un sodīt amatpārkāpumus un nodrošināt kompensāciju cietušajiem un viņu ģimenēm.**

Tiesības uz taisnīgu tiesu

17. Komiteja raizējas par ziņojumā norādītajiem kavējumiem tādu krimināllietu iztiesāšanas pabeigšanā, kas ir saistītas ar paturēšanu apcietinājumā līdz galīgā sprieduma pieņemšanai, jo šī prakse nav savienojama ar tiesībām uz taisnīgu tiesu (14. pants).

Dalībvalstij jāveic atbilstoši pasākumi, lai faktiski nodrošinātu tiesību uz taisnīgu tiesu aizsardzību, tai skaitā savlaicīgu spriedumu pieņemšanu.

Vārda brīvība

18. Komiteja pauž bažas par to, ka fiziskā uzbrukuma žurnālistam Leonīdam Jākobsonam izmeklēšana turpinās no 2012. gada marta (19. pants).

Dalībvalstij jāgarantē vārda brīvība un preses brīvība, kas noteikta Pakta 19. pantā un skaidrota Komitejas vispārīgajā komentārā Nr. 34 (2011) par viedokļa un vārda brīvību, efektīvi izmeklējot pret žurnālistiem vērstos uzbrukumus.

Aizsardzība pret naida noziegumiem

19. Komiteja satraucas par ziņojumiem par rasistiskām runām un vardarbības aktiem un diskrimināciju pret neaizsargātajām grupām, tai skaitā čigāņiem un lesbietēm, biseksuāļiem un transpersonām, un par to, ka pēdējos gados saskaņā ar ziņoto pieaug vardarbības incidentu skaits pret minoritātēm. Komiteja raizējas arī par likumdošanas struktūras attiecībā uz naida noziegumiem neatbilstošu piemērošanu lesbiešu, geju, biseksuāļu un transpersonu gadījumā. Vēl jo vairāk Komiteju dara bažīgu apgalvojumi par naida noziegumu nepietiekamu dokumentēšanu, novērošanu, izmeklēšanu un iztiesāšanu (20. un 26. pants).

Dalībvalstij:

(a) **Jānostiprina stratēģija cīņai pret rasistiski motivētiem noziegumiem un jāapkaro rasistiska diskursa lietošana politikā un medijos;**

(b) **Jāievieš tādas krimināltiesību normas, kas vērstas uz rasistiska naida motivētu noziegumu apkarošanu, jāsoda pārkāpēji ar atbilstošiem sodiem un jāatvieglo ziņošanas kārtība par naida noziegumiem;**

(c) **Jānosaka, ka kūdišana uz vardarbību uz seksuālās orientācijas vai dzimuma identitātes pamata ir kriminālnoziegums.**

Mazākumtautības un izglītība

20. Atzīmējot, ka 22 procenti izglītības iestāžu piedāvā bilingvālo izglītību latviešu valodā un vienā no septiņām mazākumtautību valodām, Komiteja tomēr raizējas par Izglītības likumā paredzētās pārejas uz latviešu valodu kā apmācību valodu negatīvās ietekmes turpināšanos uz mazākumtautībām un atbalsta pasākumu pakāpenisku samazināšanos mazākumtautību valodu un kultūras mācīšanai mazākumtautību skolās (26. un 27. pants).

Dalībvalstij jāpastiprina pasākumi pārejas uz latviešu valodu kā apmācības valodu negatīvās ietekmes uz mazākumtautībām novēršanai, it sevišķi jānovērš mācību

grāmatu trūkums dažos priekšmetos un kvalitatīvu materiālu un apmācības iespēju trūkums nelatviešu skolotāju latviešu valodas mācībām. Dalībvalstij jāveic arī papildu pasākumi, lai atbalstītu mazākumtautību valodu un kultūras mācīšanu mazākumtautību skolās.

Čigāni

21. Komiteja bažījās par to, ka čigāni turpina ciest no diskriminācijas un sociālās atstumtības, it sevišķi nodarbinātības, mājokļu, veselības un izglītības jomā. Komiteja pauž īpašas bažas par to, ka atsevišķas pašvaldības ir turpinājušas atstumt čigānu bērnus, izvietojot viņus atsevišķās klasēs nodalīti no pārējiem bērniem, kas liedz viņiem saņemt vienlīdzīgas kvalitātes izglītību un ierobežo viņu profesionālās iespējas (26. un 27. pants).

Dalībvalstij jāpastiprina pasākumi, lai nodrošinātu čigāniem visu Paktā paredzēto tiesību faktisku izmantošanu bez jebkādas diskriminācijas, un it sevišķi jāveic neatliekami pasākumi, lai izbeigtu čigānu bērnu nodalīšanu savā izglītības sistēmā, nodrošinot individualizētu izvietošanu skolās pēc katra bērna apstākļu un spēju pienācīgas izvērtēšanas, nepieļaujot negatīvu ietekmēšanos no bērna etniskās izcelsmes vai sociāli neizdevīga stāvokļa.

22. Dalībvalstij plaši jāizplata Pakts, abi tā Izvēles protokoli, trešā periodiskā ziņojuma teksts, uz Komitejas sastādītā saraksta jautājumiem sniegtās atbildes un šīs noslēguma piezīmes, lai paaugstinātu tieslietu, likumdošanas un administratīvo iestāžu, pilsoniskās sabiedrības un valstī darbojošos nevalstisko organizāciju, kā arī vispārējās sabiedrības informētību. Komiteja ierosina arī pārtulkot ziņojumu un noslēguma piezīmes citās valodās, kas parasti tiek izmantotas dalībvalstī. Komiteja arī lūdz dalībvalsti, gatavojot ceturto periodisko ziņojumu, plaši konsultēties ar pilsonisko sabiedrību un nevalstiskajām organizācijām.

23. Atbilstoši Komitejas reglamenta 71. noteikuma 5. punktam, dalībvalstij viena gada laikā ir jāiesniedz attiecīgā informācija par 15., 19. un 20. punktā norādīto Komitejas ieteikumu izpildi.

24. Komiteja lūdz dalībvalsti nākamajā periodiskajā ziņojumā, kas jāiesniedz līdz 2020. gada 28. martam, sniegt konkrētu un aktualizētu informāciju par visiem tās ieteikumiem un par Pakta kopumā.